

Τράπεζα Θεμάτων Ιστορία Β' Λυκείου

GI_V_IST_0_14263

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1****1.α.**

(1) Να αντιστοιχίσετε τα δεδομένα της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Δύο στοιχεία της στήλης Α περισσεύουν.

A	B
1. Βολταίρος	α. Ρήγας Βελεστινλής
2. Εικονομαχία	β. Ανακάλυψη τυπογραφίας
3. Ιωάννης Γουτεμβέργιος	γ. Εγίρα
4. Μεγάλη Χάρτα της Ελλάδος	δ. Υπεράσπιση της ανεξιθρησκίας
5. Πρώτο Σχίσμα	ε. Ανεικονικές αντιλήψεις
6. Μωάμεθ	
7. Κάρολος ο Μέγας	

(μονάδες 5)**Απάντηση:** (1-δ, 2-ε, 3-β, 4-α, 6-γ)

2) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση μία από τις ακόλουθες λέξεις (δυο λέξεις περισσεύουν): μεσαιωνικός, βυζαντινός, Ίσαυροι, ελληνορωμαϊκός, ανθρωπισμός, Παλαιολόγοι, διαφωτισμός.

1.

Ο άνθρωπος της Αναγέννησης διακρίνεται από μια τάση απομάκρυνσης από το _____ παρελθόν. Έτσι, στράφηκε προς τον _____ πολιτισμό. Η στροφή αυτή προς τη βαθύτερη γνώση της αρχαιότητας γενικότερα ονομάστηκε _____. Βέβαια, και οι _____ λόγιοι, ιδιαίτερα κατά την εποχή των _____, ασχολήθηκαν συστηματικά με τη μελέτη της αρχαίας γραμματείας.

(μονάδες 5)**Απάντηση:** μεσαιωνικό, ελληνορωμαϊκό, ανθρωπισμός, βυζαντινοί, Παλαιολόγων

1.β. Να αποδώσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: πάροικοι, Ομολογία της Αυγούστας.

(μονάδες 8+7=15)

πάροικοι: Οι πάροικοι ήταν αγρότες εξαρτημένοι από κάποιον ισχυρό γαιοκτήμονα. (Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 207 του σχολικού βιβλίου) Οι πάροικοι ήταν δεμένοι με τη γη ή είχαν προσωπική εξάρτηση από τους κυρίους της.

Ομολογία της Αυγούστας Όταν το 1529 η Δίαιτα αποκήρυξε τον Λουθηρανισμό, οι Γερμανοί ηγεμόνες που ήταν οπαδοί του Λουθήρου αντιτάχθηκαν και διαμαρτυρήθηκαν για τη δίωξη των θρησκευτικών τους πεποιθήσεων. Η διαμαρτυρία αυτή, από την οποία ονομάστηκαν και προτεστάντες ή διαμαρτυρόμενοι (από το λατινικό ρήμα protestor:διαμαρτύρομαι), δεν είχε κανένα αποτέλεσμα. Τον επόμενο χρόνο υπέβαλαν στη Δίαιτα που συγκλήθηκε στη γερμανική πόλη Αυγούστα υπόμνημα με τις βασικές αρχές του λουθηρανισμού, γνωστό ως Ομολογία της Αυγούστας. (Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 131 του σχολικού βιβλίου)

ΘΕΜΑ 2

2.α Πώς επέδρασε στους Βαλκανικούς λαούς και τους Ρώσους η πνευματική παράδοση του Βυζαντίου μετά την άλωση από τους Οθωμανούς;

(μονάδες 12)

Η πνευματική παράδοση του Βυζαντίου δεν έσβησε με την Άλωση της Κωνσταντινούπολης και την υποταγή της αυτοκρατορίας. Η επίδρασή της παρέμεινε αισθητή στα ευρωπαϊκά κράτη, ενώ συνετέλεσε στη διατήρηση της πνευματικής ταυτότητας των Βαλκανικών λαών, Κληρονόμος των πνευματικών παραδόσεων και των πολιτικών ιδεών του Βυζαντίου φιλοδόξησε, μετά την Άλωση, να γίνει η Ρωσία. Η Μόσχα θεωρήθηκε ως Τρίτη Ρώμη, ιδίως από τότε που ο τσάρος Ιβάν Γ', ο θεμελιωτής της ενότητας των ρωσικών χωρών, νυμφεύθηκε την ανιψιά του τελευταίου βυζαντινού αυτοκράτορα, υιοθέτησε το δικέφαλο αετό στα λάβάρά του και εισήγαγε στη Μόσχα το βυζαντινό τελετουργικό. (Η απάντηση στη σελ. 89 του σχολικού βιβλίου)

2.β Να εξηγήσετε ποιες ήταν οι αντιδράσεις στον ελλαδικό χώρο για τη διάδοση των ιδεών του Διαφωτισμού και ποιο ήταν το αποτέλεσμα των ιδεολογικών αντιθέσεων για τους Έλληνες;

(μονάδες 13)

Ο Διαφωτισμός μεταδόθηκε μέσω των παροικιών και στον υπόδουλο Ελληνισμό, με κάποια όμως καθυστέρηση, λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών που επικρατούσαν στις τουρκοκρατούμενες ελληνικές περιοχές. Η μεταβολή των οικονομικών και

κοινωνικών συνθηκών επέτρεψε, στη συνέχεια, τη δημιουργία στον ελληνικό χώρο, κατά την περίοδο 1750-1821, ενός πνευματικού κινήματος ανάλογου του Ευρωπαϊκού, που ονομάστηκε Νεοελληνικός Διαφωτισμός.

Αναπτύχθηκε και εδώ έντονη πνευματική δραστηριότητα γύρω από θεμελιώδεις ιδέες (όπως ελευθερία, δικαιοσύνη, ανεξιθρησκία, αρετή, επιστήμη) με αντικειμενικό σκοπό τον φωτισμό των υπόδουλων Ελλήνων, ώστε αυτοί να διεκδικήσουν την απελευθέρωσή τους. Παράλληλα ιδρύθηκαν σχολεία, εκδόθηκαν βιβλία, μελετήθηκαν οι θετικές επιστήμες και επιδιώχθηκε η σύνδεση με την αρχαιότητα.

(Σημαντικοί εκπρόσωποι του Νεοελληνικού Διαφωτισμού είναι, μεταξύ άλλων, ο Ευγένιος Βούλγαρις, ο Ιώσηπος Μοισιόδακας, ο Δημήτριος Καταρτζής, οι συγγραφείς της Νεωτερικής Γεωγραφίας Δανιήλ Φιλιππίδης και Γρηγόριος Κωνσταντάς και ο Ανώνυμος συγγραφέας της Ελληνικής Νομαρχίας. Κορυφαίοι, όμως, αναδείχθηκαν ο Ρήγας Βελεστινλής και ο Αδαμάντιος Κοραής.)

Οι ιδεολογικοί προσανατολισμοί των φορέων του Διαφωτισμού στον ελληνικό χώρο έχουν μεγάλο εύρος και εκτείνονται από την προσκόλληση σε παραδοσιακές αξίες μέχρι την πλήρη αποδοχή των ευρωπαϊκών ιδεών. Για παράδειγμα ο Αδαμάντιος Κοραής βαθύτατα επηρεασμένος από τη γαλλική σκέψη, είναι υπέρμαχος της εξέλιξης και της προόδου. Απορρίπτει όμως τις επαναστατικές ακρότητες και γι' αυτό στις γλωσσικές, πολιτικές και κοινωνικές ιδέες ακολουθεί τη **μέση οδό**, ενώ υπερασπίζεται με πάθος τις φιλελεύθερες ιδέες.

Κατά του ενθουσιασμού των προοδευτικών εκπροσώπων του Διαφωτισμού για τη δυτική παιδεία εκδηλώθηκαν, όμως, και αντιδράσεις από συντηρητικούς κύκλους. Παράδειγμα αποτελεί το έργο του Αθανάσιου Πάριου, Αντιφώνησις προς τον παράλογον ζήλον των από της Ευρώπης ερχομένων φιλοσόφων (1802).

Παρά τις ιδεολογικές αντιθέσεις, που σε ορισμένες περιπτώσεις υπήρξαν οξύτατες, οι πνευματικές ζυμώσεις συντέλεσαν στην ωρίμαση της ιδέας για εθνική απελευθέρωση που θα στηριζόταν μόνον σε ελληνικές δυνάμεις. *(Η απάντηση βρίσκεται στις σελίδες 167-168 του σχολικού βιβλίου)*

Επιμέλεια: Χαιρέτη Αγγελική